

BEKÇİLİK

DENEME-1

AYRINTILI ÇÖZÜMLER

A

TOPLAM SORU	100	SINAV SÜRESİ	120 DAKİKA
KİTAPÇIK TÜRÜ	A	PUANLAMA	4 YANLIŞ = 1 DOĞRU
DENEME TÜRÜ	ÖZGÜN	DÜZEY	BEKÇİLİK SINAVI

Adayın Adı ve Soyadı

.....

T.C. Kimlik / Aday No

.....

Bu yayın resmî bir sınav evrakı değildir. Eğitim ve deneme amacıyla hazırlanmıştır.

Ayrıntılı Çözümler ve Çeldirici Analizleri

Her soruda doğru cevabın gerekçesi, çeldirici mantığı, ölçülen kazanım, zorluk düzeyi ve önerilen çözüm süresi verilmiştir.

TÜRKÇE

20 SORU
1-20

1. Arşiv görevlisi, ilçenin eski fotoğraflarını incelerken meydandaki yapıların yıllar içindeki değişiminin izini sürdü.

Bu cümledeki “izini sürmek” sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Birinin arkasından aynı yolu yürümek
- B) Kaybolan bir eşyayı yalnız bulunduğu yerde aramak
- C) Bir olayın ya da durumun gelişimini araştırmak
- D) Başlanan bir çalışmayı yarıda bırakmak
- E) Geçmişte yaşananları bütünüyle unutmak

Doğru cevap: C) Bir olayın ya da durumun gelişimini araştırmak

Çözüm: Cümlede görevli, yapıların fiziksel izlerini takip etmekten çok geçmişten bugüne nasıl değiştiklerini araştırmaktadır. Bu nedenle söz grubu, bir sürecin gelişimini incelemek anlamındadır.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler, söz grubunu gerçek anlamda “peşinden gitmek” biçiminde yorumlatmaya veya araştırma eylemini tersine çevirmeye yöneliktir.

Kazanım: Bağlamdan hareketle söz grubunun kazandığı anlamı belirler. • Düzey: Kolay • Önerilen süre: 55 sn

2. Mahalledeki parkın yenilenmesi konuşulurken herkes öneride bulundu; iş, hafta sonu gönüllü çalışmaya gelince kimse elini taşın altına koymadı.

Bu cümledeki “elini taşın altına koymak” deyiminin anlamı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Başkasının yaptığı işi eleştirmek
- B) Bir işi gizlice ve tek başına yürütmek
- C) Ortaya çıkan sorunu görmezden gelmek
- D) Sorumluluk üstlenip güçlüğü göze almak
- E) Karar vermeden önce uzun süre beklemek

Doğru cevap: D) Sorumluluk üstlenip güçlüğü göze almak

Çözüm: Deyim, zor veya riskli bir işte sorumluluk almayı ve işin yükünü paylaşmayı anlatır. Metinde öneri sunanların uygulama aşamasında sorumluluk almaması eleştirilmektedir.

Çeldirici analizi: Diğer seçenekler eleştirme, saklama, kaçınma ve erteleme anlamlarına dayanır; deyim in temelindeki sorumluluk alma anlamını karşılamaz.

Kazanım: Deyimlerin cümleye kattığı anlamı açıklar. • Düzey: Kolay • Önerilen süre: 50 sn

3. Bir kitabı değerli kılan yalnızca ne anlattığı değil, okura yeniden düşünme isteği vermesidir.

Aşağıdaki cümlelerden hangisi bu cümleye anlamca en yakındır?

- A) En çok okunan kitaplar, anlaşılması en kolay olanlardır.
- B) Bir yapının değeri, içeriği kadar okurda düşünsel bir hareket oluşturmaya da bağlıdır.
- C) Bir kitabın kalıcı olması yalnızca ele aldığı konunun eskiliğine bağlıdır.
- D) Okur, yalnızca kendi düşüncelerini doğrulayan kitaplardan hoşlanır.
- E) Yazarın tanınmış olması, kitabın niteliğini tek başına belirler.

Doğru cevap: B) Bir yapının değeri, içeriği kadar okurda düşünsel bir hareket oluşturmaya da bağlıdır.

Çözüm: Verilen cümle, yapının konusuyla birlikte okuru düşünmeye yöneltmesini de değer ölçütü saymaktadır. Doğru seçenek bu iki boyutu birlikte korur.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler değeri popülerlik, kolaylık, konu yaşı veya yazarın ünü gibi tek bir etkene bağlar.

Kazanım: Anlamca yakın cümleleri belirler. • Düzey: Orta • Önerilen süre: 65 sn

4. Kentin ortasındaki küçük koruluk, yaz aylarında çevresindeki yapılara göre daha serin bir alan oluşturuyor. Yağmur suyunun toprağa karışmasını kolaylaştırıyor, kuşlara ve böcekler barınak sağlıyor. Üstelik insanlar burada yürüyüş yapıp dinlenebiliyor. Bu yüzden kentlerdeki yeşil alanları yalnızca görüntüyü güzelleştiren boşluklar olarak görmek doğru değildir.

Bu parçanın ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Korulukların yalnızca kuşlar için korunması gerekir.
- B) Kentlerde yapılaşma tamamen durdurulmalıdır.
- C) İnsanlar dinlenmek için yalnızca korulukları tercih eder.
- D) Yeşil alanların en önemli özelliği kenti güzel göstermesidir.
- E) Kentteki yeşil alanlar estetikten öte çevresel ve yaşamsal işlevlere sahiptir.

Doğru cevap: E) Kentteki yeşil alanlar estetikten öte çevresel ve yaşamsal işlevlere sahiptir.

Çözüm: Parçada serinletme, suyun toprağa geçişini sağlama, canlılara barınak olma ve dinlenme alanı sunma gibi farklı yararlar sıralanmıştır. Son cümle, yeşil alanların yalnızca görsel unsur olmadığını vurgular.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler parçadaki bir ayrıntıyı ana düşünceye dönüştürür ya da metinde bulunmayan kesin yargılar getirir.

Kazanım: Paragrafın ana düşüncesini belirler. • Düzey: Orta • Önerilen süre: 85 sn

5. Bir araştırmada iki grup aynı bilgilendirici metni okudu. Birinci grup, önemli gördüğü bölümleri kendi cümleleriyle kenara not etti; ikinci grup yalnızca bazı satırların altını çizdi. Bir hafta sonra yapılan ölçümde, not alan grubun ana fikirleri daha doğru hatırladığı görüldü. Araştırmacılar bu sonucu, bilginin kişinin kendi ifadeleriyle yeniden kurulmasına bağladı.

Bu parçadan aşağıdakilerin hangisi çıkarılabilir?

- A) Bilgiyi kişisel ifadelerle yeniden düzenlemek öğrenmenin kalıcılığını artırabilir.
- B) Bir metnin altını çizmek öğrenmeyi her durumda engeller.
- C) Not almak yalnızca kısa metinlerde yararlıdır.
- D) Aynı metni birden çok kez okumak gereksizdir.
- E) Öğrenmede kullanılan tek etkili yöntem kenara not almaktır.

Doğru cevap: A) Bilgiyi kişisel ifadelerle yeniden düzenlemek öğrenmenin kalıcılığını artırabilir.

Çözüm: Araştırmanın sonucu, kendi cümleleriyle not alanların daha iyi hatırladığını göstermektedir. Buradan kesinlik bildirmeden, yeniden ifade etmenin kalıcılığa katkı sağlayabileceği çıkarılır.

Çeldirici analizi: Diğer seçeneklerde “her durumda”, “yalnızca” ve “tek” gibi parçanın sınırlarını aşan kesin ifadeler vardır.

Kazanım: Parçada açıkça söylenmeyen ancak verilerden ulaşılabilen yargıyı belirler. • Düzey: Zor • Önerilen süre: 95 sn

6. Çocuk müzesinde ziyaretçi yalnızca vitrinlerin arkasındaki nesnelere bakmamalıdır. Düğmesine basınca çalışan düzenekler, dokunulabilen örnekler ve farklı yaşlara göre hazırlanmış kısa açıklamalar bulunmalıdır. Çocuk, merak ettiği konuda soru sorabilmeli ve yaptığı denemelerin sonucunu hemen görebilmelidir.

Bu parça aşağıdaki sorulardan hangisine yanıt vermek amacıyla yazılmıştır?

- A) Çocuklar müzeleri neden yetişkinlerden daha çok sever?
- B) Müzelerdeki tarihî eserler nasıl korunmalıdır?
- C) Bir müze gezisi ne kadar sürmelidir?
- D) İyi bir çocuk müzesi hangi özelliklere sahip olmalıdır?
- E) Çocuk müzelerinde hangi mesleklerden kişiler çalışır?

Doğru cevap: D) İyi bir çocuk müzesi hangi özelliklere sahip olmalıdır?

Çözüm: Parça, çocuk müzesinin etkileşimli, yaşa uygun ve merakı destekleyen özelliklerini sıralamaktadır. Bu nedenle metin, nitelikli bir çocuk müzesinin nasıl olması gerektiğine cevap verir.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler müze sevgisi, eser koruma, süre ve personel gibi metinde ele alınmayan sorulara yöneliktir.

Kazanım: Paragrafın cevap verdiği soruyu belirler. • Düzey: Orta • Önerilen süre: 75 sn

7. (I) Her gün yaklaşık aynı saatte uyuyup uyanmak biyolojik saatin düzenlenmesine yardımcı olur. (II) Hafta sonlarında da bu saatlerden çok uzaklaşmamak uyku düzenini korur. (III) Yatmadan hemen önce parlak ekranlara uzun süre bakmak uykuya dalmayı zorlaştırabilir. (IV) Bazı insanlar hafta sonu açık hava pazarlarına gitmekten hoşlanır. (V) Sessiz, karanlık ve serin bir oda da uyku kalitesini destekler.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisi düşüncenin akışını bozmaktadır?

A) IV. cümle

B) I. cümle

C) II. cümle

D) III. cümle

E) V. cümle

Doğru cevap: A) IV. cümle

Çözüm: Parçanın bütününde düzenli ve kaliteli uyku için öneriler verilmektedir. IV. cümle açık hava pazarlarından söz ederek konudan uzaklaşır.

Çeldirici analizi: Diğer cümleler uyku saatleri, ekran kullanımı ve oda koşullarıyla aynı konu çevresinde birleşir.

Kazanım: Paragrafta konu ve düşünce bütünlüğünü bozan cümleyi belirler. • Düzey: Orta • Önerilen süre: 70 sn

8. I. Bu depolar, kuraklık ve hastalık gibi tehlikeler karşısında tarımsal çeşitliliğin korunmasına katkı sağlar.

II. Dünyanın farklı bölgelerinde, bitki türlerine ait tohumların saklandığı tohum bankaları kurulmaktadır.

III. Toplanan tohumlar, canlılıklarını uzun süre koruyabilmeleri için düşük sıcaklık ve uygun nem koşullarında muhafaza edilir.

IV. Böylece gelecekte bir türün yok olma riski doğduğunda elde güvenli bir kaynak bulunur.

Numaralanmış cümlelerle anlamlı bir paragraf oluşturulduğunda doğru sıralama aşağıdakilerden hangisi olur?

A) I - II - IV - III

B) II - I - IV - III

C) II - III - I - IV

D) III - II - I - IV

E) IV - I - III - II

Doğru cevap: C) II - III - I - IV

Çözüm: Önce tohum bankalarının kurulmasından söz edilir (II). Ardından tohumların nasıl saklandığı açıklanır (III). “Bu depolar” ifadesi önceki iki cümleye bağlanır (I), “Böylece” ile sonuç bildirilir (IV).

Çeldirici analizi: Çeldiriciler, “bu depolar” ve “böylece” gibi gönderim ve sonuç bildiren sözlerin öncüllerini yanlış yere koyar.

Kazanım: Cümleler arasındaki anlam ve gönderim ilişkilerini kullanarak paragrafı sıralar. • Düzey: Zor • Önerilen süre: 105 sn

9. Bir kentin geçmişi yalnızca anıtsal yapılarda saklı değildir. Eski dükkân tabelaları, mahalle adları, aile albümleri ve yıllardır anlatılan yerel hikâyeler de kent belleğinin parçalarıdır. Bu malzemeler dijital ortamda düzenli biçimde arşivlendiğinde - - - .

Bu parçada boş bırakılan yere düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) bütün tarihî yapılar özgün işlevini kaybeder
- B) gündelik yaşama ait izler de gelecek kuşaklara aktarılabilir
- C) kentte yeni yapı yapılmasına gerek kalmaz
- D) sözlü anlatımların değeri bütününüyle ortadan kalkar
- E) yalnızca uzmanların anlayabileceği bir arşiv oluşur

Doğru cevap: B) gündelik yaşama ait izler de gelecek kuşaklara aktarılabilir

Çözüm: Parça, kent belleğini oluşturan gündelik malzemelerin dijital arşivlenmesinden söz etmektedir. Uygun sonuç, bu izlerin korunup geleceğe taşınmasıdır.

Çeldirici analizi: Diğer seçenekler arşivlemenin amacıyla çelişir ya da metinde dayanağı olmayan aşırı sonuçlar çıkarır.

Kazanım: Paragrafın anlam akışına uygun sonuç cümlesini seçer. • Düzey: Orta • Önerilen süre: 80 sn

10. Basılı bir kitapta okur, sayfalar arasında fiziksel olarak ilerler; elektronik kitapta ise aynı metne arama, not alma ve sözlük gibi araçlarla ulaşabilir. Örneğin bilinmeyen bir sözcüğün anlamı, ekrandaki sözlük özelliğiyle birkaç saniyede bulunabilir. Buna karşılık basılı kitap, pil ya da bağlantı gerektirmeden kullanılabilir.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangilerine başvurulmuştur?

- A) Tanımlama ve tanık gösterme
- B) Benzetme ve sayısal verilerden yararlanma
- C) Öyküleme ve kişileştirme
- D) Tartışma ve alıntılama
- E) Karşılaştırma ve örnekleme

Doğru cevap: E) Karşılaştırma ve örnekleme

Çözüm: Basılı ve elektronik kitapların özellikleri karşılaştırılmış, elektronik sözlük kullanımı örnek verilmiştir.

Çeldirici analizi: Çeldiricilerde yer alan tanık, benzetme, öykü ve alıntı unsurları parçada bulunmaz.

Kazanım: Bir paragrafta kullanılan düşünceyi geliştirme yollarını belirler. • Düzey: Orta • Önerilen süre: 80 sn

11. Aşağıdaki cümlelerin hangisi kanıtlanabilirlik açısından diğerlerinden farklıdır?

- A) Kütüphanenin sessiz salonu insana huzur veren eşsiz bir yerdir.
- B) Kütüphane 1984 yılında açılmış ve üç kattan oluşmaktadır.
- C) Binanın en etkileyici bölümü kuşkusuz geniş merdivenleridir.
- D) Buradaki sergi, son yılların en başarılı kültür etkinliğidir.
- E) Okuma bahçesi, kentin en güzel dinlenme alanıdır.

Doğru cevap: B) Kütüphane 1984 yılında açılmış ve üç kattan oluşmaktadır.

Çözüm: Açılış yılı ve kat sayısı gözlem ya da belgeyle doğrulanabilir. Diğer cümleler “eşsiz”, “en etkileyici”, “en başarılı”, “en güzel” gibi kişisel değerlendirmeler içerir.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler öznel beğeni bildiren üstünlük ifadeleriyle kurulmuştur.

Kazanım: Öznel ve nesnel yargıları ayırt eder. • Düzey: Kolay • Önerilen süre: 55 sn

12. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde koşul-sonuç ilişkisi vardır?

- A) Toplantıya yetişmek için evden erken çıktı.
 B) Yağmur şiddetlendiği için maç ertelendi.
 C) Kütüphaneden aldığı kitabı iki günde bitirdi.
 D) Sokağın aydınlatılması mahalleliyi sevindirdi.
 E) **Günlük hedeflerini gerçekçi belirlersen çalışmayı daha düzenli sürdürebilirsin.**

Doğru cevap: E) Günlük hedeflerini gerçekçi belirlersen çalışmayı daha düzenli sürdürebilirsin.

Çözüm: “Belirlersen” sözcüğü, sonucun gerçekleşmesini bir koşula bağlar. Hedeflerin gerçekçi belirlenmesi durumunda çalışma düzeni sürdürülebilecektir.

Çeldirici analizi: Diğer seçenekler sırasıyla amaç-sonuç, neden-sonuç ve yalnızca oluş bildiren yapılarıdır.

Kazanım: Cümleler arasındaki koşul, amaç ve neden ilişkilerini ayırt eder. • Düzey: Kolay • Önerilen süre: 50 sn

13. “Yalnız” sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde sıfat görevinde kullanılmıştır?

- A) Bu görevi yalnız sen tamamlayabilirsin.
 B) Akşama kadar evde yalnız kaldı.
 C) Yalnız, söylediklerinle davranışların uyuşmuyor.
 D) **Yalnız insanlar bazen kalabalıkta da kendilerini yabancı hisseder.**
 E) Beni bu zor günde yalnız bırakmayacağını biliyorum.

Doğru cevap: D) Yalnız insanlar bazen kalabalıkta da kendilerini yabancı hisseder.

Çözüm: “Yalnız insanlar” sözünde “yalnız”, “insanlar” adını nitelediği için sıfattır. Diğer kullanımlarda “sadece”, “tek başına” anlamlarıyla zarf veya “ancak” anlamıyla bağlaçtır.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler aynı sözcüğün bağlama göre zarf ve bağlaç görevlerinde kullanılmasına dayanır.

Kazanım: Bir sözcüğün cümledeki görevini belirler. • Düzey: Orta • Önerilen süre: 65 sn

14. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde hem sıfat-fiil hem zarf-fiil kullanılmıştır?

- A) **Sokağa çıkan çocuklar, yağmur başlayınca evlerine döndü.**
 B) Beklemek bazen karar vermekten daha zordur.
 C) Okuduğu kitabı arkadaşına vermek istedi.
 D) Koşarak gelen görevli kapıyı açtı.
 E) Erken kalkan yolcular sessizce otobüse bindi.

Doğru cevap: A) Sokağa çıkan çocuklar, yağmur başlayınca evlerine döndü.

Çözüm: “Çıkan” sözcüğü “çocuklar” adını niteleyen sıfat-fiildir; “başlayınca” ise zaman anlamı katan zarf-fiildir.

Çeldirici analizi: Diğer seçeneklerde isim-fiil, yalnız sıfat-fiil veya yalnız zarf-fiil bulunur; iki tür birlikte değildir.

Kazanım: Fiilimsileri türlerine göre ayırt eder. • Düzey: Orta • Önerilen süre: 70 sn

15. “Belediye ekipleri, şiddetli yağıştan sonra tıkanan mazgalları sabah erkenden temizledi.” cümlesinin ögeleri sırasıyla aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

- A) Özne - dolaylı tümleç - nesne - yüklem
 B) Nesne - özne - zarf tümleci - yüklem
 C) **Özne - zarf tümleci - nesne - zarf tümleci - yüklem**
 D) Özne - nesne - dolaylı tümleç - zarf tümleci - yüklem
 E) Zarf tümleci - özne - nesne - yüklem

Doğru cevap: C) Özne - zarf tümleci - nesne - zarf tümleci - yüklem

Çözüm: “Belediye ekipleri” özne, “şiddetli yağıştan sonra” zaman bildiren zarf tümleci, “tıkanan mazgalları” belirtili nesne, “sabah erkenden” zarf tümleci ve “temizledi” yüklemidir.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler zaman bildiren söz grubunu dolaylı tümleç sayma veya öge sırasını değiştirme yanılışına dayanır.

Kazanım: Cümlelerin ögelerini bulur ve sıralar. • Düzey: Zor • Önerilen süre: 95 sn

16. Aşağıdaki cümlelerin hangisinin yüklemi geçişli bir fiildir?

- A) Otobüs durağa zamanında ulaştı.
 B) Çocuklar bahçede neşeyle koştu.
 C) Gecenin ilerleyen saatlerinde hava soğudu.
 D) Toplantı beklenenden erken bitti.
 E) Görevli, kayıp çantayı danışmaya teslim etti.

Doğru cevap: E) Görevli, kayıp çantayı danışmaya teslim etti.

Çözüm: “Teslim etti” yüklemine “neyi?” sorusu yöneltildiğinde “kayıp çantayı” cevabı alınır; bu nedenle fiil geçişlidir.

Çeldirici analizi: Diğer yüklemeler nesne alamayan oluş veya hareket fiilleridir.

Kazanım: Fiilleri nesne alıp almamalarına göre sınıflandırır. • Düzey: Orta • Önerilen süre: 65 sn

17. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ünsüz yumuşaması vardır?

- A) Sabah erkenden yola çıktık.
 B) Çocuk parkta uzun süre oynadı.
 C) Kitabın kapağı yağmurdan ıslanmıştı.
 D) Sert rüzgâr akşama doğru dindi.
 E) Küçük kuş pencereye kondu.

Doğru cevap: C) Kitabın kapağı yağmurdan ıslanmıştı.

Çözüm: “Kitap” sözcüğü ünlüyle başlayan ek aldığına “kitabın”, “kapak” sözcüğü de “kapağı” biçimine dönüşür; p>b ve k>ğ değişimleri ünsüz yumuşamasıdır.

Çeldirici analizi: Çeldiricilerde ek alma sonucu sert ünsüzün yumuşaması gerçekleşmez.

Kazanım: Ünsüz yumuşamasını örnekler üzerinde belirler. • Düzey: Zor • Önerilen süre: 85 sn

18. Bir editör aşağıdaki cümleleri yazım kuralları bakımından inceliyor. Cümlelerden hangisinde ayrı yazılması gereken bir söz bitişik yazılmıştır?

- A) Herşeyi önceden planladığını söylüyordu.
 B) Birçok kişi toplantıya zamanında geldi.
 C) Hiçbir belgeyi kontrol etmeden imzalamadı.
 D) Ekipler art arda üç sokakta çalışma yaptı.
 E) Olağanüstü durumlar için ayrı bir plan hazırlandı.

Doğru cevap: A) Herşeyi önceden planladığını söylüyordu.

Çözüm: “Her şey” belgisiz zamiri ayrı yazılır. Cümlelerin doğru biçimi “Her şeyi önceden planladığını söylüyordu.” olmalıdır.

Çeldirici analizi: Diğer seçeneklerde “birçok”, “hiçbir”, “art arda” ve “olağanüstü” doğru yazılmıştır.

Kazanım: Birleşik ve ayrı yazılan sözcüklerle ilgili kuralları uygular. • Düzey: Orta • Önerilen süre: 60 sn

19. Toplantıya üç birim katıldı () zabıta, itfaiye ve sağlık ekipleri () Müdür () “Planı saat 18.00’de uyguluyoruz.” dedi.

Bu parçada ayraçla gösterilen yerlere sırasıyla hangi noktalama işaretleri getirilmelidir?

- A) (;) (.) (:)
 B) (:) (;) (.)
 C) (.) (.) (:)
 D) (:) (.) (.)
 E) (-) (!) (:)

Doğru cevap: D) (:) (.) (.)

Çözüm: İlk boşlukta kendisinden sonra örnekler sıralandığı için iki nokta, ikinci boşlukta cümle bittiği için nokta, “Müdür” sözünden sonra aktarılan söze geçildiği için virgül kullanılır.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler sıralama öncesinde iki nokta yerine farklı işaret kullanma veya konuşma cümlesinin girişini yanlış noktalama yanlışlığına dayanır.

Kazanım: Noktalama işaretlerini işlevlerine uygun kullanır. • Düzey: Orta • Önerilen süre: 75 sn

20. Aşağıdaki cümlelerin hangisi yapıca birleşik bir cümledir?

- A) Görevliler sabah erkenden alana geldi.
B) Yağmur dinince ekipler yeniden arama alanına döndü.
C) Sokaklar kısa sürede sessizleşti.
D) Toplantı iki saat sürdü.
E) Çocuklar parkta oyun oynadı.

Doğru cevap: B) Yağmur dinince ekipler yeniden arama alanına döndü.

Çözüm: “Yağmur dinince” zarf-fiil grubu yan yargı oluşturur; cümlede bir temel yargı ve fiilimsiyle kurulan yan yargı bulunduğu için yapı birleşiktir.

Çeldirici analizi: Diğer seçeneklerde tek yüklem ve yan yargı bulunmadığından basit cümle vardır.

Kazanım: Cümleleri yapılarına göre sınıflandırır. • Düzey: Zor • Önerilen süre: 85 sn

SOSYAL BİLGİLER

15 SORU
21-35

21. Bir kişinin toplu taşımada yaptığı özel konuşma, izni alınmadan kaydedilip sosyal medyada yayımlanmıştır.

Bu durumda aşağıdaki haklardan hangisi ihlal edilmiştir?

- A) Özel hayatın gizliliği hakkı
- B) Eğitim hakkı
- C) Seçme ve seçilme hakkı
- D) Sağlık hakkı
- E) Yerleşme ve seyahat özgürlüğü

Doğru cevap: A) Özel hayatın gizliliği hakkı

Çözüm: İzinsiz ses kaydı almak ve özel konuşmayı yayımlamak kişinin özel yaşam alanına müdahaledir. Bu nedenle ihlal edilen hak özel hayatın gizliliğidir.

Çeldirici analizi: Diğer haklar eğitim, siyasal katılım, sağlık ve hareket özgürlüğüyle ilgilidir; olayla doğrudan bağlantılı değildir.

Kazanım: Günlük yaşam örneklerini temel hak ve özgürlüklerle ilişkilendirir. • Düzey: Kolay • Önerilen süre: 45 sn

22. Bir ilçeye yapılan yeni çevre yolu ulaşım süresini kısaltmış, ticareti canlandırmış; ancak bazı tarım alanlarının küçülmesine ve gürültünün artmasına yol açmıştır.

Bu örnek aşağıdaki kavramlardan hangisini en iyi açıklar?

- A) Ön yargıyı
- B) Kalıp yargıyı
- C) Olayların çok boyutluluğunu
- D) Bireysel farklılığı
- E) Kültürel sürekliliği

Doğru cevap: C) Olayların çok boyutluluğunu

Çözüm: Aynı gelişmenin ulaşım, ekonomi, tarım ve çevre üzerinde farklı sonuçları vardır. Bu durum sosyal olayların tek bir yönle açıklanamayacağını gösterir.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler insanlar hakkındaki peşin yargılar veya kültürün aktarımıyla ilgilidir.

Kazanım: Sosyal olayların birden fazla neden ve sonucu olabileceğini kavrar. • Düzey: Orta • Önerilen süre: 60 sn

23. Kayseri yakınlarındaki Kültepe’de bulunan çivi yazılı tabletler, Anadolu ile Mezopotamya arasındaki ticaret ve borç ilişkileri hakkında bilgi vermektedir. Bu tabletler, Anadolu’da yazının yayılmasında etkili olan tüccar topluluğuna aittir.

Sözü edilen uygarlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Frigler
- B) Urartular
- C) Lidyalılar
- D) İyonlar
- E) Asurlular

Doğru cevap: E) Asurlular

Çözüm: Asurlu tüccarlar Anadolu’da karum adı verilen ticaret merkezleri kurmuş, Kültepe tabletleri aracılığıyla yazının Anadolu’da kullanılmasına katkı sağlamıştır.

Çeldirici analizi: Frig, Urartu, Lidya ve İyon uygarlıkları Anadolu tarihinde önemlidir; ancak Kültepe ticaret tabletleri Asurlularla ilişkilidir.

Kazanım: Anadolu uygarlıklarının kültür ve ticarete katkılarını ayırt eder. • Düzey: Orta • Önerilen süre: 65 sn

24. Yerleşik yaşama geçen, şehirler kuran, kâğıt ve matbaayı kullanan; duvar resimleri ve kitap süsleme sanatında gelişen ilk Türk topluluğu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Asya Hunları
- B) Uygurlar
- C) Kök Türkler
- D) Avarlar
- E) Kırgızlar

Doğru cevap: B) Uygurlar

Çözüm: Uygurlar yerleşik hayata geçerek şehir kültürü geliştirmiş, kâğıt ve matbaadan yararlanmış, sanat ve edebiyatta kalıcı eserler bırakmıştır.

Çeldirici analizi: Diğer topluluklar Türk tarihinde önemli olmakla birlikte verilen yerleşik kültür ve matbaa özellikleri Uygurlara özgüdür.

Kazanım: İlk Türk devletlerinin yaşam biçimi ve kültürel özelliklerini karşılaştırır. • Düzey: Orta • Önerilen süre: 60 sn

25. Nizamülmülk'ün öncülüğünde açılan Nizamiye Medreseleri, devlet görevlisi yetiştirmek ve dönemin bilimsel çalışmalarını desteklemek amacıyla kurulmuştur.

Bu medreseler aşağıdaki devletlerden hangisi döneminde yaygınlaşmıştır?

- A) Gazneliler
- B) Karahanlılar
- C) Türkiye Selçuklu Devleti
- D) Büyük Selçuklu Devleti
- E) Harzemşahlar

Doğru cevap: D) Büyük Selçuklu Devleti

Çözüm: Nizamiye Medreseleri, Büyük Selçuklu veziri Nizamülmülk tarafından kurulmuş ve sistemli yüksek öğretim kurumları olarak yaygınlaştırılmıştır.

Çeldirici analizi: Diğer Türk-İslam devletleri eğitim kurumları kurmuş olsa da Nizamiye Medreseleri Büyük Selçuklularla özdeşleşmiştir.

Kazanım: Türk-İslam devletlerinin eğitim ve bilim alanındaki kurumlarını tanıır. • Düzey: Orta • Önerilen süre: 65 sn

26. Osmanlı Devleti'nde bazı toprakların vergi gelirleri, hizmet karşılığında sipahilere bırakılırdı. Sipahiler bu gelirle atlı asker yetiştirir, üretimin devamını gözetir ve bulundukları bölgede güvenliğe katkı sağlardı.

Bu uygulamanın aşağıdaki sonuçlardan hangisini doğurması beklenir?

- A) Deniz ticaretinin bütünüyle devlet denetimine alınması
- B) Merkezî yönetimin taşradaki bütün yetkilerini kaybetmesi
- C) Hazineye doğrudan yük oluşturmada asker yetiştirilmesi ve toprağın işlenmesi
- D) Üretimin yalnızca saray ihtiyaçları için yapılması
- E) Vergi toplama görevinin yabancı devletlere bırakılması

Doğru cevap: C) Hazineye doğrudan yük oluşturmada asker yetiştirilmesi ve toprağın işlenmesi

Çözüm: Tımar sistemi, toprak gelirleriyle sipahi yetiştirilmesini ve üretimin sürmesini sağlamıştır. Böylece hem askerî hem ekonomik amaç birlikte karşılanmıştır.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler deniz ticareti, merkezî otoritenin yok olması, üretimin tek amaca indirgenmesi ve dış denetim gibi sistemle ilgisiz sonuçlardır.

Kazanım: Osmanlı kurumlarının askerî ve ekonomik işlevlerini değerlendirir. • Düzey: Zor • Önerilen süre: 80 sn

27. 1876'da Kanun-i Esasi'nin yürürlüğe girmesiyle Osmanlı Devleti'nde meclis açılmış, halk temsilcileri yönetime katılmaya başlamıştır.

Bu gelişmeyle aşağıdaki yönetim biçimlerinden hangisine geçilmiştir?

- A) Mutlak monarşi
- B) Cumhuriyet
- C) Federasyon
- D) Meşrutiyet
- E) Teokrazi

Doğru cevap: D) Meşrutiyet

Çözüm: Kanun-i Esasi, padişahın yanında meclisin de bulunduğu anayasal monarşi düzenini, yani meşrutiyeti başlatmıştır.

Çeldirici analizi: Mutlak monarşide meclis yoktur; cumhuriyet, federasyon ve teokrazi verilen gelişmenin karşılığı değildir.

Kazanım: Osmanlı Devleti'ndeki anayasal gelişmeleri yönetim biçimleriyle ilişkilendirir. • Düzey: Orta • Önerilen süre: 60 sn

28. Amasya Genelgesi'nde yer alan "Milletin bağımsızlığını yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır." sözü aşağıdakilerden hangisinin göstergesidir?

- A) Millî egemenliğe dayalı bir mücadele anlayışının
- B) Saltanat yönetiminin güçlendirilmek istendiğinin
- C) Mücadelenin yalnızca dış yardımla yürütüleceğinin
- D) Bölgesel direnişlerin birbirinden bağımsız kalacağının
- E) İstanbul Hükûmeti'nin kararlarının yeterli görüldüğünün

Doğru cevap: A) Millî egemenliğe dayalı bir mücadele anlayışının

Çözüm: Söz, kurtuluşun kaynağını milletin iradesine bağlar. Bu, bağımsızlık mücadelesinin millî egemenlik anlayışıyla yürütüleceğini gösterir.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler millet iradesinin yerine saltanat, dış yardım, dağınıklık veya İstanbul Hükûmeti'ni koyar.

Kazanım: Millî Mücadele belgelerindeki millî egemenlik vurgusunu yorumlar. • Düzey: Orta • Önerilen süre: 70 sn

29. Kadınlara belediye seçimlerine katılma, muhtar olma ve milletvekili seçme-seçilme haklarının verilmesi aşağıdaki Atatürk ilkelerinden hangisiyle en doğrudan ilişkilidir?

- A) Devletçilik
- B) Laiklik
- C) İnkılapçılık
- D) Milliyetçilik
- E) Halkçılık

Doğru cevap: E) Halkçılık

Çözüm: Halkçılık, vatandaşların kanun önünde eşitliğini ve ayrıcalıksız bir toplum düzenini esas alır. Siyasal hakların kadınlara da tanınması bu eşitlik anlayışının sonucudur.

Çeldirici analizi: Diğer ilkeler ekonomi, din-devlet ilişkileri, yeniliklerin sürdürülmesi ve millî birlikle ilgilidir; sorudaki eşitlik vurgusunun doğrudan karşılığı halkçılıktır.

Kazanım: Atatürk inkılaplarını ilgili ilkelerle eşleştirir. • Düzey: Orta • Önerilen süre: 65 sn

30. Türkiye’de Güneş ışınlarının yıl boyunca hiçbir zaman dik açıyla gelmemesi ve güneyden kuzeye gidildikçe sıcaklıkların genel olarak azalması aşağıdakilerden hangisiyle açıklanır?

- A) Üç tarafının denizlerle çevrili olmasıyla
- B) Türkiye’nin Kuzey Yarım Küre’de orta kuşakta yer almasıyla
- C) Dağların doğu-batı yönünde uzanmasıyla
- D) Ortalama yükseltisinin fazla olmasıyla
- E) Boğazlara sahip olmasıyla

Doğru cevap: B) Türkiye’nin Kuzey Yarım Küre’de orta kuşakta yer almasıyla

Çözüm: Güneş ışınlarının geliş açısı ve enleme bağlı sıcaklık değişimi matematik konumun sonucudur. Türkiye 36-42 kuzey enlemlerinde, orta kuşaktadır.

Çeldirici analizi: Denizler, dağların uzanışı, yükselti ve boğazlar özel konum özellikleridir; enlem etkisini açıklamaz.

Kazanım: Türkiye’nin matematik konumunun sonuçlarını açıklar. • Düzey: Zor • Önerilen süre: 75 sn

31. Yıl boyunca bol yağış alan, yamaçların denize dönük olduğu Doğu Karadeniz kıyılarında aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisinin yetiştirilmesi daha elverişlidir?

- A) Pamuk
- B) Mercimek
- C) Buğday
- D) Çay
- E) Zeytin

Doğru cevap: D) Çay

Çözüm: Çay, yıl boyu nemli ve yağışlı iklim isteyen bir üründür. Doğu Karadeniz’in iklim ve yeryüzü koşulları çay tarımına uygundur.

Çeldirici analizi: Pamuk ve zeytin daha sıcak; mercimek ve buğday ise daha kurak karasal koşullara daha uygundur.

Kazanım: Coğrafi koşullarla tarımsal üretim arasındaki ilişkiyi kurar. • Düzey: Kolay • Önerilen süre: 50 sn

32. Bir şehirde büyük bir otomobil fabrikasının açılmasından sonra iş imkânları artmış, çevre illerden göç başlamış ve yeni hizmet alanları oluşmuştur.

Bu şehirde nüfusun artmasında etkili olan temel faktör aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bitki örtüsü
- B) Sanayileşme
- C) Enlem
- D) Yer şekilleri
- E) Su kaynakları

Doğru cevap: B) Sanayileşme

Çözüm: Fabrika yeni iş olanakları doğurmuş ve göçü teşvik etmiştir. Bu, nüfus dağılışını etkileyen beşerî faktörlerden sanayileşmedir.

Çeldirici analizi: Diğer seçenekler doğal faktörlerdir ve verilen değişimin doğrudan nedeni değildir.

Kazanım: Nüfusun dağılışını etkileyen doğal ve beşerî faktörleri ayırt eder. • Düzey: Orta • Önerilen süre: 60 sn

33. Aynı bölgeyi gösteren iki haritadan K haritasının ölçeğinin paydası 200.000, L haritasının ölçeğinin paydası 1.000.000'dur.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) L haritası daha büyük ölçeklidir ve daha fazla ayrıntı gösterir.
- B) İki harita aynı ayrıntı düzeyine sahiptir.
- C) K haritası daha büyük ölçeklidir ve daha fazla ayrıntı gösterir.
- D) K haritasında gerçek uzunluklar olduğundan daha büyüktür.
- E) L haritasında küçültme oranı daha azdır.

Doğru cevap: C) K haritası daha büyük ölçeklidir ve daha fazla ayrıntı gösterir.

Çözüm: Kesir ölçekte payda küçüldükçe ölçek büyür. $1/200.000$, $1/1.000.000$ 'dan daha büyük ölçek olduğundan K haritası daha ayrıntılıdır.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler payda-ölçek ilişkisini ters kurar veya haritanın gerçek uzunlukları değiştirdiğini varsayar.

Kazanım: Haritalarda ölçek ile ayrıntı arasındaki ilişkiyi yorumlar. • Düzey: Orta • Önerilen süre: 70 sn

34. Bir ülkede yasaları meclis yapmakta, bu yasaları hükûmet uygulamakta ve uyuşmazlıkları bağımsız mahkemeler çözmektedir.

Bu düzen aşağıdaki ilkelerden hangisine örnektir?

- A) Kuvvetler ayrılığına
- B) Merkezîyetçiliğe
- C) Doğrudan demokrasiye
- D) Ekonomik bağımsızlığa
- E) Sosyal dayanışmaya

Doğru cevap: A) Kuvvetler ayrılığına

Çözüm: Yasama, yürütme ve yargı görevlerinin farklı organlarca yerine getirilmesi kuvvetler ayrılığıdır.

Çeldirici analizi: Diğer kavramlar yönetimin merkezde toplanması, halkın doğrudan karar vermesi, ekonomi ve toplumsal yardımlaşmayla ilgilidir.

Kazanım: Devletin temel organlarının görevlerini ve kuvvetler ayrılığı ilkesini açıklar. • Düzey: Orta • Önerilen süre: 65 sn

35. Bir yerleşim yerinde çöplerin toplanması, parkların bakımı, şehir içi toplu taşıma ve yerel yolların düzenlenmesi aşağıdaki kurumlardan hangisinin görev alanına girer?

- A) Yargıtayın
- B) Üniversitenin
- C) Türkiye Büyük Millet Meclisinin
- D) Merkez Bankasının
- E) Belediyenin

Doğru cevap: E) Belediyenin

Çözüm: Sayılı hizmetler yerel ortak ihtiyaçlardır ve belediyeler tarafından yürütülür.

Çeldirici analizi: Diğer kurumlar yargı, yükseköğretim, yasama ve para politikası alanlarında görev yapar.

Kazanım: Yerel yönetimlerin temel görevlerini tanıır. • Düzey: Kolay • Önerilen süre: 45 sn

FEN BİLGİSİ

15 SORU
36-50

36. Düz bir zemindeki kutuya doğu yönünde 18 N, batı yönünde 7 N ve yine batı yönünde 4 N büyüklüğünde kuvvet uygulanıyor.

Bu kuvvetlerin bileşkesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 29 N doğu yönünde
 B) 7 N doğu yönünde
 C) 11 N batı yönünde
 D) 7 N batı yönünde
 E) 0 N

Doğru cevap: B) 7 N doğu yönünde

Çözüm: Doğru yönündeki 18 N'den batı yönündeki toplam 11 N çıkarılır: $18 - (7 + 4) = 7$ N. Büyük kuvvet doğu yönünde olduğundan bileşke doğuyadır.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler kuvvetleri yön gözetmeden toplama, yalnız iki kuvveti kullanma veya yönü ters belirleme hatalarına dayanır.

Kazanım: Aynı doğrultudaki kuvvetlerin bileşkesini hesaplar. • Düzey: Kolay • Önerilen süre: 55 sn

37. Aynı sıvıyla dolu bir kaptaki A noktası yüzeyden 5 cm, B noktası 15 cm, C noktası 25 cm derinliktedir.

Bu noktalardaki sıvı basınçlarının büyüklük sıralaması aşağıdakilerden hangisidir?

- A) $P(A) > P(B) > P(C)$
 B) $P(A) = P(B) = P(C)$
 C) $P(B) > P(A) > P(C)$
 D) $P(C) > P(B) > P(A)$
 E) $P(C) > P(A) > P(B)$

Doğru cevap: D) $P(C) > P(B) > P(A)$

Çözüm: Aynı sıvıda basınç derinlikle artar. C en derin, A en sığ noktadır; bu nedenle $P(C) > P(B) > P(A)$ olur.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler basınç-derinlik ilişkisini ters çevirir veya derinliği etkisiz sayar.

Kazanım: Sıvı basıncının derinliğe bağlı değişimini yorumlar. • Düzey: Orta • Önerilen süre: 65 sn

38. Bir ışın, düz aynanın yüzeyiyle 35° açı yapacak biçimde aynaya geliyor.

Buna göre ışının yansıma açısı kaç derecedir?

- A) 55°
 B) 35°
 C) 70°
 D) 25°
 E) 90°

Doğru cevap: A) 55°

Çözüm: Gelme ve yansıma açıları normale göre ölçülür. Işın yüzeyle 35° ise normale $90 - 35 = 55^\circ$ yapar. Yansıma açısı da 55° 'dir.

Çeldirici analizi: En yaygın çeldirici, yüzeyle yapılan 35° 'yi doğrudan yansıma açısı sanmaktır.

Kazanım: Yansıma kanununu kullanarak gelme ve yansıma açılarını hesaplar. • Düzey: Orta • Önerilen süre: 70 sn

39. Bir öğrenci, uzun bir metal borunun bir ucuna vurulduğunda sesi önce borudan, kısa bir süre sonra havadan duyuyor.

Bu gözlemin temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sesin yalnız katılarda yayılması
- B) Metal borunun yeni bir ses üretmesi
- C) Sesin yayılma hızının ortama bağlı olması**
- D) Havanın sesi tamamen soğurması
- E) Ses şiddetinin her ortamda aynı olması

Doğru cevap: C) Sesin yayılma hızının ortama bağlı olması

Çözüm: Ses farklı ortamlarda farklı hızlarla yayılır; katılarda tanecikler daha yakın olduğundan ses genellikle havadan daha hızlı iletilir.

Çeldirici analizi: Ses havada da yayılır; boru ayrı bir ses üretmek zorunda değildir. Hava sesi tamamen soğurmaz ve şiddet-hız aynı kavram değildir.

Kazanım: Sesin farklı ortamlardaki yayılmasını açıklar. • Düzey: Orta • Önerilen süre: 65 sn

40. Sıcak çorbanın içinde bekletilen metal kaşığın sapının bir süre sonra ısınması aşağıdaki ısı aktarım yollarından hangisine örnektir?

- A) Işıma
- B) Buharlaştırma
- C) Yoğuşma
- D) Erime
- E) İletim**

Doğru cevap: E) İletim

Çözüm: Metal kaşığın sıcak ucu ile soğuk sapı arasında ısı, madde boyunca tanecikten taneciğe aktarılır. Bu süreç iletimdir.

Çeldirici analizi: Işıma dalgaları, buharlaştırma-yoğuşma-erime ise hâl değişimleriyle ilgilidir.

Kazanım: Isı aktarım yollarını günlük yaşam örnekleriyle ilişkilendirir. • Düzey: Kolay • Önerilen süre: 50 sn

41. Katı hâlde bulunan saf bir madde düzenli olarak ısıtılıyor ve aşağıdaki ölçümler elde ediliyor.

Bu verilere göre aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

Zaman (dk)	0	5	12	20
Sıcaklık (°C)	-10	0	0	60

- A) Maddenin kaynama sıcaklığı 0 °C'tur.
- B) Madde 0 ile 5. dakikalar arasında gaz hâldedir.
- C) Maddenin sıcaklığı 5 ile 12. dakikalar arasında artmıştır.
- D) Madde 5 ile 12. dakikalar arasında erimektedir.**
- E) Madde 12. dakikadan sonra katı hâlde kalmıştır.

Doğru cevap: D) Madde 5 ile 12. dakikalar arasında erimektedir.

Çözüm: Sıcaklık 5-12. dakikalar arasında 0 °C'ta sabittir. Saf bir madde ısı alırken sıcaklık sabit kalıyorsa hâl değişimi gerçekleşir; başlangıç katı olduğundan bu aralık erimdir.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler sabit sıcaklık aralığını kaynama sanma, başlangıç hâlini yanlış okuma veya sıcaklığın arttığını varsayma hatalarına dayanır.

Kazanım: Saf maddelerin ısıtılmasına ait sıcaklık-zaman verilerini yorumlar. • Düzey: Zor • Önerilen süre: 85 sn

42. Birbirine karışmayan X, Y ve Z sıvıları bir kaba konulduğunda X üstte, Y ortada, Z altta kalıyor.

Bu sıvıların yoğunlukları büyükten küçüğe nasıl sıralanır?

- A) $X > Y > Z$
- B) $Y > Z > X$
- C) $Z > X > Y$
- D) $X = Y = Z$
- E) $Z > Y > X$

Doğru cevap: E) $Z > Y > X$

Çözüm: Birbirine karışmayan sıvılarda yoğunluğu en büyük olan altta, en küçük olan üstte bulunur. Bu yüzden $Z > Y > X$ 'tir.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler katman sırasını ters okuma veya yoğunlukları eşit kabul etme yanılığına dayanır.

Kazanım: Sıvıların yoğunluklarını kap içindeki konumlarından karşılaştırır. • Düzey: Orta • Önerilen süre: 60 sn

43. Aşağıdaki olaylardan hangisi kimyasal değişime örnektir?

- A) Buzun erimesi
- B) **Kesilen elmanın bir süre sonra kararması**
- C) Cam bardağın kırılması
- D) Şekerin suda çözünmesi
- E) Kâğıdın küçük parçalara ayrılması

Doğru cevap: B) Kesilen elmanın bir süre sonra kararması

Çözüm: Elmanın kararmasında oksijenle tepkime sonucu yeni maddeler oluşur; bu kimyasal değişimdir.

Çeldirici analizi: Diğer olaylarda maddenin kimliği değişmez; yalnız hâl, biçim veya dağılım değişir.

Kazanım: Fiziksel ve kimyasal değişimleri ayırt eder. • Düzey: Kolay • Önerilen süre: 50 sn

44. Demir tozu, kum ve tuzdan oluşan bir karışımın bileşenleri ayrı ayrı elde edilmek isteniyor.

Aşağıdaki işlem sıralarından hangisi amaca uygundur?

- A) **Mıknatısla demiri ayırma - su ekleyip tuzu çözme - süzme - suyu buharlaştırma**
- B) Süzme - mıknatıs kullanma - dondurma
- C) Buharlaştırma - eleme - mıknatıs kullanma
- D) Su ekleme - buharlaştırma - mıknatıs kullanma - süzme
- E) Yalnız eleme yapma

Doğru cevap: A) Mıknatısla demiri ayırma - su ekleyip tuzu çözme - süzme - suyu buharlaştırma

Çözüm: Önce mıknatısla demir ayrılır. Su eklenince tuz çözünür, kum çözünmez; süzme ile kum ayrılır. Son olarak su buharlaştırılarak tuz elde edilir.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler işlem sırasını bozar veya bileşenlerin çözünürlük ve mıknatıslanma özelliklerini kullanmaz.

Kazanım: Karışımların ayrılmasında maddelerin fiziksel özelliklerinden yararlanır. • Düzey: Zor • Önerilen süre: 95 sn

45. K, L ve M maddelerinin pH değerleri sırasıyla 3, 7 ve 11'dir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) K maddesi bazik özellik gösterir.
- B) L maddesi asidik özellik gösterir.
- C) M maddesi bazik özellik gösterir.**
- D) K ile M aynı kimyasal özelliktedir.
- E) M maddesi mavi turnusol kâğıdını kırmızıya çevirir.

Doğru cevap: C) M maddesi bazik özellik gösterir.

Çözüm: pH 7'den küçükse asit, 7 ise nötr, 7'den büyükse bazdır. Bu nedenle K asit, L nötr, M bazdır.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler pH ölçeğini ters yorumlar veya bazın turnusol etkisini asitle karıştırır.

Kazanım: pH değerlerinden maddelerin asitlik-bazlık özelliklerini belirler. • Düzey: Orta • Önerilen süre: 65 sn

46. Sürekli çalışan kas hücrelerinin enerji ihtiyacı yüksektir. Bu hücrelerde aşağıdaki organellerden hangisinin sayısının fazla olması beklenir?

- A) Koful
- B) Kloroplast
- C) Hücre duvarı
- D) Ribozom
- E) Mitokondri**

Doğru cevap: E) Mitokondri

Çözüm: Mitokondri, hücre solunumla kullanılabilir enerji üretir. Enerji ihtiyacı fazla olan kas hücrelerinde mitokondri sayısı yüksektir.

Çeldirici analizi: Kloroplast ve hücre duvarı hayvan hücresinde bulunmaz; koful depolama, ribozom protein üretimiyle ilgilidir.

Kazanım: Organel görevleriyle hücrelerin işlevleri arasında ilişki kurar. • Düzey: Orta • Önerilen süre: 60 sn

47. Sindirilmiş besinlerin büyük bölümünün kana geçtiği organ aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mide
- B) Yemek borusu
- C) İnce bağırsak**
- D) Kalın bağırsak
- E) Yutak

Doğru cevap: C) İnce bağırsak

Çözüm: İnce bağırsağın iç yüzeyindeki villuslar emilim yüzeyini artırır ve sindirilmiş besinlerin büyük kısmı buradan kana geçer.

Çeldirici analizi: Mide sindirimde, yemek borusu ve yutak iletimde; kalın bağırsak ise özellikle su ve mineral emiliminde görev alır.

Kazanım: Sindirim sistemi organlarının görevlerini açıklar. • Düzey: Orta • Önerilen süre: 60 sn

48. Akciğerlerde oksijenlenen kanı kalbe taşıyan damar aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Aort atardamarı
- B) Akciğer atardamarı
- C) Alt ana toplardamar
- D) Akciğer toplardamarı**
- E) Kılcal damar

Doğru cevap: D) Akciğer toplardamarı

Çözüm: Akciğer toplardamarı, oksijen zengin kanı akciğerlerden kalbin sol kulakçığına getirir.

Çeldirici analizi: Akciğer atardamarı oksijen fakir kanı kalpten akciğere götürür; aort kalpten vücuda, ana toplardamarlar vücuttan kalbe kan taşır.

Kazanım: Dolaşım sistemi damarlarının görevlerini ayırt eder. • Düzey: Orta • Önerilen süre: 70 sn

49. Çayır otu → Çekirge → Kurbağa → Yılan biçimindeki bir besin zincirinde kurbağa sayısı belirgin biçimde azalırsa ilk aşamada aşağıdakilerden hangisinin gerçekleşmesi beklenir?

- A) Çayır otunun hızla artması
- B) Çekirge sayısının artması**
- C) Yılan sayısının artması
- D) Çekirge sayısının azalması
- E) Üretici canlıların tamamen yok olması

Doğru cevap: B) Çekirge sayısının artması

Çözüm: Kurbağalar çekirgelerle beslendiği için kurbağa azalınca çekirgeler üzerindeki av baskısı düşer ve çekirge sayısı önce artar.

Çeldirici analizi: Yılanın besini azalacağından artması beklenmez; çekirgelerin artışı otları azaltabilir.

“Tamamen yok olma” aşırı bir sonuçtur.

Kazanım: Besin zincirindeki canlı sayısı değişimlerini yorumlar. • Düzey: Orta • Önerilen süre: 70 sn

50. Aşağıdaki enerji kaynaklarından hangileri yenilenebilir kaynaklardır?

- A) Güneş ve rüzgâr**
- B) Petrol ve doğal gaz
- C) Taş kömürü ve linyit
- D) Uranyum ve petrol
- E) Doğal gaz ve rüzgâr

Doğru cevap: A) Güneş ve rüzgâr

Çözüm: Güneş ve rüzgâr doğada sürekli yenilenebilen enerji kaynaklarıdır.

Çeldirici analizi: Petrol, doğal gaz, kömür ve uranyum sınırlı rezervlere sahip, yenilenemeyen kaynaklardır.

Kazanım: Yenilenebilir ve yenilenemeyen enerji kaynaklarını sınıflandırır. • Düzey: Kolay • Önerilen süre: 45 sn

HAYAT BİLGİSİ

15 SORU
51-65**51. Aşağıdaki cümlelerden hangisi “ben dili”ne örnektir?**

- A) Sen zaten hiçbir zaman saatinde gelmezsin.
 B) Yine sorumsuzca davrandın.
 C) **Toplantıya haber vermeden geç kaldığında seni merak ediyorum.**
 D) Herkesi bekletmekten hoşlanıyorsun.
 E) Böyle davranarak bizi sürekli kızdırıyorsun.

Doğru cevap: C) Toplantıya haber vermeden geç kaldığında seni merak ediyorum.**Çözüm:** Ben dili, karşı tarafı suçlamadan davranışın kişide oluşturduğu duyguyu ifade eder. Doğru cümlede olay ve duygu açıkça belirtilmiştir.**Çeldirici analizi:** Diğer seçenekler kişiliğe yönelik genelleme ve suçlayıcı “sen dili” örnekleridir.*Kazanım: İletişimde ben dili ve sen dili arasındaki farkı uygular. • Düzey: Kolay • Önerilen süre: 40 sn***52. Sınavdan beklediği sonucu alamadığı için üzgün olan bir arkadaşına aşağıdaki sözlerden hangisini söylemek empatik bir yaklaşımdır?**

- A) Bu kadar üzülmene gerek yok, sınav zaten kolaydı.
 B) Ben olsaydım kesinlikle daha yüksek puan alırdım.
 C) Hep aynı hataları yapıyorsun.
 D) Bunu düşünmeyi bırak ve hemen neşelen.
 E) **Üzüldüğünü anlıyorum; istersen birlikte yeni bir çalışma planı hazırlayabiliriz.**

Doğru cevap: E) Üzüldüğünü anlıyorum; istersen birlikte yeni bir çalışma planı hazırlayabiliriz.**Çözüm:** Empati, kişinin duygusunu anlamaya çalışmak ve yargılamadan destek sunmaktır. Doğru seçenek hem duyguyu kabul eder hem yardım önerir.**Çeldirici analizi:** Çeldiriciler duyguyu küçümser, kıyaslar, suçlar veya kişinin duygusunu bastırmasını ister.*Kazanım: Empatik iletişim davranışlarını ayırt eder. • Düzey: Kolay • Önerilen süre: 40 sn***53. Bir grup liderinin aşağıdaki davranışlardan hangisini yapması uygun değildir?**

- A) Görevleri üyelerin güçlü yönlerine göre dağıtması
 B) **Bütün kararları üyelerin görüşünü almadan tek başına vermesi**
 C) Farklı görüşleri dikkatle dinlemesi
 D) Çalışma takvimini grupla birlikte belirlemesi
 E) Sorun çıktığında çözüm için iş birliği yapması

Doğru cevap: B) Bütün kararları üyelerin görüşünü almadan tek başına vermesi**Çözüm:** Demokratik ve verimli grup çalışmasında üyelerin katılımı önemlidir. Kararları tek başına vermek iş birliğini ve aidiyeti zayıflatır.**Çeldirici analizi:** Diğer seçenekler görev paylaşımı, dinleme, ortak planlama ve iş birliği gibi olumlu liderlik davranışlarıdır.*Kazanım: Grup çalışmalarında liderlik ve iş birliği ilkelerini uygular. • Düzey: Orta • Önerilen süre: 55 sn*

54. Aynı gün içinde tamamlanması gereken çok sayıda işi bulunan bir kişinin etkili zaman yönetimi için ilk olarak ne yapması uygundur?

- A) En kolay işi seçip diğerlerini unutmaması
- B) Bütün işleri aynı anda yapmaya başlaması
- C) Dinlenmeden aralıksız çalışması
- D) İşleri önem ve aciliyet durumuna göre sıralaması**
- E) Plan yapmadan yalnızca hatırladıklarını tamamlaması

Doğru cevap: D) İşleri önem ve aciliyet durumuna göre sıralaması

Çözüm: Önceliklendirme, sınırlı zamanı önemli ve acil işlere ayırmayı sağlar. Ardından gerçekçi bir program yapılabilir.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler işleri ihmal etme, bölünmüş dikkat, dinlenmeyi yok sayma ve plansızlığa dayanır.

Kazanım: Günlük yaşamda planlama ve önceliklendirme yapar. • Düzey: Orta • Önerilen süre: 50 sn

55. Aşağıdakilerden hangisi bilinçli tüketici davranışı değildir?

- A) Bir ürünü yalnızca reklamı dikkat çekici olduğu için satın almak**
- B) Ambalajın zarar görüp görmediğini kontrol etmek
- C) Son kullanma tarihine bakmak
- D) Fiş veya fatura almak
- E) Fiyat ve kaliteyi karşılaştırmak

Doğru cevap: A) Bir ürünü yalnızca reklamı dikkat çekici olduğu için satın almak

Çözüm: Reklam tek başına ürünün ihtiyaç, kalite ve güvenlik açısından uygun olduğunu göstermez. Bilinçli tüketici nesnel bilgileri kontrol eder.

Çeldirici analizi: Diğer davranışlar ürün güvenliği, hak arama ve bütçe yönetimi bakımından doğrudur.

Kazanım: Bilinçli tüketicinin davranışlarını ayırt eder. • Düzey: Kolay • Önerilen süre: 40 sn

56. Aylık geliri 30.000 TL olan bir ailenin zorunlu giderleri 22.000 TL'dir. Aile her ay 3.000 TL tasarruf etmeyi hedeflemektedir.

Buna göre ailenin istekleri için ayırabileceği en yüksek tutar kaç TL'dir?

- A) 3.000 TL
- B) 8.000 TL
- C) 11.000 TL
- D) 25.000 TL
- E) 5.000 TL**

Doğru cevap: E) 5.000 TL

Çözüm: Gelirden zorunlu gider ve tasarruf hedefi çıkarılır: $30.000 - 22.000 - 3.000 = 5.000$ TL.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler yalnız bir kalemi çıkarma veya gelir-gider ilişkisini yanlış kurma hatalarına dayanır.

Kazanım: Gelir, gider, ihtiyaç, istek ve tasarruf arasında bütçe dengesi kurar. • Düzey: Zor • Önerilen süre: 70 sn

57. Aşağıdaki davranışlardan hangisi su tasarrufuna uygun değildir?

- A) Diş fırçalarken musluğu sürekli açık bırakmak**
- B) Damlatan musluğu tamir ettirmek
- C) Bulaşık makinesini dolduğunda çalıştırmak
- D) Sebze yıkama suyunu uygun yerde bitkiler için kullanmak
- E) Duş süresini gereksiz yere uzatmamak

Doğru cevap: A) Diş fırçalarken musluğu sürekli açık bırakmak

Çözüm: Diş fırçalarken musluğu açık bırakmak kullanılmadan akan su miktarını artırır.

Çeldirici analizi: Diğer seçenekler su kaybını azaltan veya suyu yeniden değerlendiren davranışlardır.

Kazanım: Doğal kaynakları tasarruflu kullanır. • Düzey: Kolay • Önerilen süre: 35 sn

58. Bulaşıcı hastalıklardan korunmada el yıkamanın özellikle gerekli olduğu durum aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yalnızca eller gözle görülür biçimde kirlendiğinde
- B) Sadece evden dışarı çıkmadan önce
- C) Tuvaletten çıktıktan ve yemek hazırlamadan önce**
- D) Yalnızca sıcak havalarda
- E) Sadece spor yaptıktan birkaç saat sonra

Doğru cevap: C) Tuvaletten çıktıktan ve yemek hazırlamadan önce

Çözüm: Tuvalet sonrası ve yemek hazırlama öncesi el hijyeni, mikroorganizmaların ağız yoluyla bulaşmasını önlemede kritik zamanlardır.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler el temizliğini tek bir koşul veya mevsimle sınırlar.

Kazanım: Kişisel hijyenin toplum sağlığına etkisini açıklar. • Düzey: Kolay • Önerilen süre: 40 sn

59. Işıklı işaret cihazı bulunmayan bir yaya geçidinden karşıya geçmek isteyen kişi aşağıdakilerden hangisini yapmalıdır?

- A) Araçların hızını önemsemeden yola çıkmalıdır.
- B) Sürücülerin kendisini gördüğünden ve araçların durduğundan emin olduktan sonra geçmelidir.**
- C) Yaya geçidinin birkaç metre dışından geçmelidir.
- D) Telefonuna bakarak hızlıca koşmalıdır.
- E) Sadece korna sesi duymadığında geçmelidir.

Doğru cevap: B) Sürücülerin kendisini gördüğünden ve araçların durduğundan emin olduktan sonra geçmelidir.

Çözüm: Yaya, görünürlüğünü ve araçların durduğunu kontrol ederek geçiş yapmalıdır. Yaya geçidi öncelik sağlasa da çevre kontrolü zorunludur.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler kontrolsüz davranış, geçit dışını kullanma, dikkati telefona verme ve yalnız korna sesine güvenme hatalarını içerir.

Kazanım: Yaya olarak güvenli geçiş kurallarını uygular. • Düzey: Orta • Önerilen süre: 55 sn

60. Kaldırım bulunmayan bir yolda gece yürüyen kişinin güvenliği için aşağıdakilerden hangisi en uygundur?

- A) Yolun ortasından koyu renk kıyafetle yürümek
- B) Sırtını trafiğe vererek yolun sağından yürümek
- C) Kulaklıkla yüksek sesle müzik dinlemek
- D) Yolun solundan, gelen trafiği görecekt biçimde yürümek ve yansıtıcı kıyafet kullanmak**
- E) Viraj içinde karşıdan karşıya geçmek

Doğru cevap: D) Yolun solundan, gelen trafiği görecekt biçimde yürümek ve yansıtıcı kıyafet kullanmak

Çözüm: Kaldırım yoksa yayalar gelen araçları görebilmek için yolun solundan yürümeli; gece görünürlük için açık veya yansıtıcı giysi kullanmalıdır.

Çeldirici analizi: Diğer davranışlar görünürlüğü ve çevresel farkındalığı azaltır, çarpışma riskini artırır.

Kazanım: Trafikte yayaların görünürlük ve konum kurallarını uygular. • Düzey: Orta • Önerilen süre: 55 sn

61. Deprem sırasında bina içinde bulunan bir kişinin aşağıdakilerden hangisini yapması doğrudur?

- A) Pencerelerden uzaklaşıp sağlam bir eşyanın yanında çök-kapan-tutun hareketini uygulaması**
- B) Asansöre binerek binayı hemen terk etmesi
- C) Balkona çıkıp yardım beklemesi
- D) Merdivenlere koşması
- E) Camların yanında ayakta beklemesi

Doğru cevap: A) Pencerelerden uzaklaşıp sağlam bir eşyanın yanında çök-kapan-tutun hareketini uygulaması

Çözüm: Sarsıntı sırasında düşen ve kırılan eşyalardan korunmak için güvenli yerde çök-kapan-tutun uygulanmalıdır. Asansör ve merdivenler kullanılmamalıdır.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler sarsıntı anında kaçışa çalışma ve cam-balkon gibi riskli alanlara yönelme hatalarını içerir.

Kazanım: Deprem anında güvenli davranışları uygular. • Düzey: Orta • Önerilen süre: 55 sn

62. Ani sel sırasında aşağıdaki davranışlardan hangisi doğrudur?

- A) Akıntının derinliğini yürüyerek ölçmek
- B) Aracı su dolu alt geçide sürmek
- C) Dere yatağında beklemek
- D) Su basma riski olan alandan uzaklaşıp yüksek ve güvenli bir yere çıkmak**
- E) Elektrik direklerine yaklaşmak

Doğru cevap: D) Su basma riski olan alandan uzaklaşıp yüksek ve güvenli bir yere çıkmak

Çözüm: Sel suyunun hızı ve derinliği yanıltıcı olabilir. En güvenli davranış, suyun ulaşamayacağı yüksek bir alana geçmektir.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler akıntıya girme, su basmış yola araçla devam etme ve elektrik tehlikesine yaklaşma riskleri taşır.

Kazanım: Sel sırasında alınacak güvenlik önlemlerini uygular. • Düzey: Orta • Önerilen süre: 50 sn

63. Bir krokide kütüphane parkın kuzeyinde, eczane parkın doğusunda, okul ise eczanenin güneyindedir.

Buna göre okul, parka göre hangi yöndedir?

- A) Kuzeydoğu
- B) Kuzeybatı
- C) Güneybatı
- D) Batı
- E) Güneydoğu**

Doğru cevap: E) Güneydoğu

Çözüm: Park merkez kabul edilirse eczane doğuda, okul eczanenin güneyinde olur. Bu konum parkın güneydoğusudur.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler doğu-güney birleşimini veya referans noktasını yanlış belirleme hatalarına dayanır.

Kazanım: Krokide ana ve ara yönleri kullanır. • Düzey: Orta • Önerilen süre: 65 sn

64. Aşağıdaki öğünlerden hangisi dengeli beslenmeye daha uygundur?

- A) Yalnız patates kızartması ve gazlı içecek
- B) Sadece çikolata ve meyve suyu
- C) Izgara tavuk, bulgur pilavı, mevsim salatası ve yoğurt**
- D) Yalnız beyaz ekmek ve reçel
- E) Cips, şekerleme ve enerji içeceği

Doğru cevap: C) Izgara tavuk, bulgur pilavı, mevsim salatası ve yoğurt

Çözüm: Doğru öğünde protein, tahıl, sebze ve süt ürünü birlikte bulunur; besin grupları çeşitlidir.

Çeldirici analizi: Diğer seçenekler tek yönlü, aşırı yağlı veya şekerli ve besin çeşitliliği düşük öğünlerdir.

Kazanım: Besin gruplarını dengeli öğün oluşturacak biçimde seçer. • Düzey: Kolay • Önerilen süre: 40 sn

65. 112 Acil Çağrı Merkezi aranırken aşağıdakilerden hangisinin yapılması yanlıştır?

- A) Olay yerinin açık adresini vermek
- B) Olayı daha önemli göstermek için bilgileri abartmak**
- C) Ne olduğunu ve kaç kişinin etkilendiğini söylemek
- D) Görevlinin sorularını sakın biçimde yanıtlamak
- E) Görevli görüşmeyi bitirmeden telefonu kapatmamak

Doğru cevap: B) Olayı daha önemli göstermek için bilgileri abartmak

Çözüm: Acil çağrıda doğru ve net bilgi verilmelidir. Abartılı veya yanlış bilgi ekiplerin yanlış yönlendirilmesine ve zaman kaybına yol açar.

Çeldirici analizi: Diğer davranışlar hızlı ve doğru müdahale için gereklidir.

Kazanım: Acil durumlarda doğru iletişim kurar. • Düzey: Kolay • Önerilen süre: 40 sn

MATEMATİK

15 SORU
66-80**66. $\frac{3}{4} - \frac{1}{6} + \frac{5}{12}$ işleminin sonucu kaçtır?**

- A) $\frac{5}{6}$
 B) $\frac{7}{6}$
 C) $\frac{3}{4}$
 D) 1
 E) $\frac{4}{3}$

Doğru cevap: D) 1**Çözüm:** Paydaların ortak katı 12'dir. $\frac{3}{4} = \frac{9}{12}$, $\frac{1}{6} = \frac{2}{12}$ olur. $\frac{9}{12} - \frac{2}{12} + \frac{5}{12} = \frac{12}{12} = 1$.**Çeldirici analizi:** Çeldiriciler ortak payda kurmadan pay ve paydaları ayrı işleme hatalarına dayanır.

Kazanım: Kesirlerle toplama ve çıkarma işlemlerini yapar. • Düzey: Kolay • Önerilen süre: 55 sn

67. $18,75 - 6,408 + 2,65$ işleminin sonucu kaçtır?

- A) 14,992
 B) 14,092
 C) 15,002
 D) 14,892
 E) 12,992

Doğru cevap: A) 14,992**Çözüm:** Virgüller hizalanır: $18,750 - 6,408 = 12,342$; $12,342 + 2,650 = 14,992$.**Çeldirici analizi:** Çeldiriciler basamakları hizalamama veya ara işlemi hatalı toplama/çıkarma sonucu oluşur.

Kazanım: Ondalık gösterimlerle toplama ve çıkarma yapar. • Düzey: Kolay • Önerilen süre: 50 sn

68. Beş basamaklı $4a35b$ sayısı 45 ile tam bölünebilmektedir.**Buna göre $a + b$ kaçtır?**

- A) 4
 B) 5
 C) 6
 D) 9
 E) 11

Doğru cevap: C) 6**Çözüm:** $45 = 5 \times 9$ olduğundan son basamak 0 veya 5 olmalı ve rakamlar toplamı 9'un katı olmalıdır. $b=0$ iken $a=6$; $b=5$ iken $a=1$ olur. Her iki durumda da $a+b=6$ 'dır.**Çeldirici analizi:** Çeldiriciler yalnız 5'e bölünebilme kuralını kullanma veya rakam toplamını yanlış hesaplama hatalarına dayanır.

Kazanım: 5, 9 ve 45 ile bölünebilme kurallarını birlikte kullanır. • Düzey: Orta • Önerilen süre: 75 sn

69. $(2^5 \times 4^2) / 8$ işleminin sonucu kaçtır?

- A) 16
- B) 32
- C) 48
- D) 128
- E) 64

Doğru cevap: E) 64

Çözüm: $4^2 = 2^4$ ve $8 = 2^3$ 'tür. Aynı tabanlı kuvvetlerde çarpımda üsler toplanır, bölümde çıkarılır; böylece $2^{(5+4-3)} = 2^6 = 64$ bulunur.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler üsleri toplama-çıkarma kuralını eksik uygulama veya sayıları yanlış hesaplama hatalarına dayanır.

Kazanım: Üslü ifadelerde çarpma ve bölme kurallarını uygular. • Düzey: Orta • Önerilen süre: 70 sn

70. $3(x - 4) + 2 = 2x + 9$ olduğuna göre x kaçtır?

- A) 7
- B) 19
- C) 11
- D) 17
- E) 21

Doğru cevap: B) 19

Çözüm: Parantez açılır ve benzer terimler düzenlenir: $3x - 12 + 2 = 2x + 9$, buradan $3x - 10 = 2x + 9$ ve son olarak $x = 19$ elde edilir.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler parantezi dağıtırken -12'yi veya sabit terimleri yanlış işleme hatalarına dayanır.

Kazanım: Birinci dereceden bir bilinmeyenli denklemleri çözer. • Düzey: Orta • Önerilen süre: 70 sn

71. $5 - 2x < 13$ eşitsizliğini sağlayan en küçük tam sayı kaçtır?

- A) -3
- B) -5
- C) -4
- D) 3
- E) 4

Doğru cevap: A) -3

Çözüm: $5 - 2x < 13 \Rightarrow -2x < 8$. Her iki taraf -2'ye bölünürken eşitsizlik yön değiştirir: $x > -4$. Bu koşulu sağlayan en küçük tam sayı -3'tür.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler negatif sayıya bölerken işareti çevirmeme veya sınır değeri -4'ü çözüm sanma hatalarına dayanır.

Kazanım: Birinci dereceden eşitsizlikleri çözer. • Düzey: Orta • Önerilen süre: 70 sn

72. 3 işçi, aynı hızla çalışarak 6 saatte 180 metre bordür taşı döşüyor.

Aynı çalışma hızında 5 işçi 4 saatte kaç metre bordür taşı döşer?

- A) 160
- B) 200
- C) 180
- D) 240
- E) 300

Doğru cevap: B) 200

Çözüm: $3 \times 6 = 18$ işçi-saatte 180 m iş yapılır; bir işçi-saatte 10 m'dir. $5 \times 4 = 20$ işçi-saatte $20 \times 10 = 200$ m döşenir.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler yalnız işçi sayısı veya yalnız süreyle orantı kurma hatalarına dayanır.

Kazanım: Çokluklar arasındaki doğru orantıyı problem durumunda kullanır. • Düzey: Orta • Önerilen süre: 80 sn

73. Alış fiyatı 480 TL olan bir ürünün etiket fiyatı alış fiyatının %25 fazlası olarak belirleniyor. Ürün, etiket fiyatı üzerinden %10 indirimle satılıyor.

Satıcının bu satıştan elde ettiği kâr kaç TL'dir?

- A) 48 TL
- B) 72 TL
- C) 96 TL
- D) 60 TL
- E) 120 TL

Doğru cevap: D) 60 TL

Çözüm: Etiket fiyatı $480 \times 1,25 = 600$ TL'dir. %10 indirim sonrası satış fiyatı $600 \times 0,90 = 540$ TL olur. Kâr $540 - 480 = 60$ TL'dir.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler yüzde artış ve indirimi doğrudan birbirinden çıkarma veya indirimi alış fiyatına uygulama hatalarına dayanır.

Kazanım: Ardışık yüzde değişimlerini ve kârı hesaplar. • Düzey: Orta • Önerilen süre: 85 sn

74. Bir annenin bugünkü yaşı çocuğunun yaşının 3 katıdır. 10 yıl sonra annenin yaşı çocuğunun yaşının 2 katı olacaktır.

Anne bugün kaç yaşındadır?

- A) 24
- B) 27
- C) 30
- D) 36
- E) 40

Doğru cevap: C) 30

Çözüm: Çocuğun yaşı x ise anne $3x$ 'tir. 10 yıl sonra $3x+10 = 2(x+10)$ olur. Buradan $x=10$ ve annenin yaşı 30 bulunur.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler yaşlara 10 yılı yalnız bir tarafa ekleme veya oranı yanlış kurma hatalarından oluşur.

Kazanım: Yaş problemlerini denklem kurarak çözer. • Düzey: Orta • Önerilen süre: 80 sn

75. Bir işi Ali tek başına 10 günde, Burak tek başına 15 günde tamamlıyor.

İkisi birlikte aynı hızla çalışırsa bu işi kaç günde tamamlar?

- A) 5
- B) 7,5
- C) 12
- D) 25
- E) 6

Doğru cevap: E) 6

Çözüm: Bir günde işin $1/10 + 1/15 = 3/30 + 2/30 = 1/6$ 'sını yaparlar. İşin tamamı 6 günde biter.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler süreleri doğrudan toplama, ortalama alma veya hız-süre ilişkisini ters kurma hatalarına dayanır.

Kazanım: Birlikte iş yapma problemlerini iş oranı kullanarak çözer. • Düzey: Orta • Önerilen süre: 85 sn

76. %30'u tuz olan 40 kg tuzlu su ile %10'u tuz olan 60 kg tuzlu su karıştırılıyor.

Yeni karışımın tuz oranı yüzde kaçtır?

- A) %16
- B) %18
- C) %20
- D) %22
- E) %24

Doğru cevap: B) %18

Çözüm: İlk karışımında $40 \times 0,30 = 12$ kg, ikincide $60 \times 0,10 = 6$ kg tuz vardır. Toplam 18 kg tuz, 100 kg karışım içinde olduğundan oran %18'dir.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler yüzdelerin basit ortalamasını alma veya miktarları dikkate almama hatalarına dayanır.

Kazanım: Farklı oranlardaki karışımları birleştirerek yeni oranı hesaplar. • Düzey: Zor • Önerilen süre: 90 sn

77. Bir torbada renkleri dışında özdeş 5 kırmızı, 4 mavi ve 3 yeşil bilye vardır. Torbadan rastgele bir bilye çekiliyor.

Çekilen bilyenin mavi olmama olasılığı kaçtır?

- A) $1/3$
- B) $5/12$
- C) $7/12$
- D) $3/4$
- E) $2/3$

Doğru cevap: E) $2/3$

Çözüm: Toplam 12 bilyenin 8'i mavi değildir (5 kırmızı + 3 yeşil). Olasılık $8/12 = 2/3$ 'tür.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler yalnız bir rengi sayma veya istenen olayın tümleyeni yerine mavi olma olasılığını kullanma hatalarına dayanır.

Kazanım: Basit olayların olasılığını hesaplar. • Düzey: Orta • Önerilen süre: 70 sn

78. Bir dikdörtgenin uzun kenarı, kısa kenarının 2 katından 3 cm fazladır. Dikdörtgenin çevresi 42 cm'dir.

Buna göre dikdörtgenin alanı kaç santimetrekaredir?

- A) 90
- B) 72
- C) 84
- D) 96
- E) 108

Doğru cevap: A) 90

Çözüm: Kısa kenar x , uzun kenar $2x+3$ olsun. $2[x+(2x+3)] = 42 \Rightarrow 3x+3=21 \Rightarrow x=6$, uzun kenar 15'tir. Alan $6 \times 15 = 90$ cm².

Çeldirici analizi: Çeldiriciler çevreyi $x+(2x+3)$ sanma veya uzun kenar bağıntısını yanlış kurma hatalarına dayanır.

Kazanım: Dikdörtgenin çevre ve alan bağıntılarını problem çözmede kullanır. • Düzey: Zor • Önerilen süre: 90 sn

79. Bir ekibin beş günde hazırladığı rapor sayıları tabloda verilmiştir.

Bu verilere göre günlük ortalama rapor sayısı kaçtır?

Gün	Pzt	Salı	Çrş	Prş	Cuma
Rapor sayısı	18	24	21	27	30

A) 21

B) 22

C) 25

D) 24

E) 27

Doğru cevap: D) 24

Çözüm: Toplam rapor sayısı $18+24+21+27+30 = 120$ 'dir. $120/5 = 24$ bulunur.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler medyanı, en küçük-büyük değerleri veya toplamı yanlış hesaplamayı hedefler.

Kazanım: Bir veri grubunun aritmetik ortalamasını hesaplar. • Düzey: Orta • Önerilen süre: 75 sn

80. Aynı anda saat 09.00'da çalışan üç uyarı sistemi sırasıyla 12, 18 ve 30 dakikada bir sinyal veriyor.

Üç sistem saat 09.00'dan sonra ilk kez birlikte saat kaçta sinyal verir?

A) 10.30

B) 11.00

C) 12.00

D) 11.30

E) 12.30

Doğru cevap: C) 12.00

Çözüm: $12=2^2 \times 3$, $18=2 \times 3^2$, $30=2 \times 3 \times 5$ 'tir. $EKOK=2^2 \times 3^2 \times 5=180$ dakika=3 saattir. 09.00'dan 3 saat sonra 12.00 olur.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler sayıların toplamını, EBOB'unu veya eksik asal çarpanla EKOK'u kullanma hatalarına dayanır.

Kazanım: Periyodik olaylarda EKOK kullanır. • Düzey: Zor • Önerilen süre: 90 sn

GENEL KÜLTÜR

20 SORU
81-100**81. Yüz ölçümü bakımından Türkiye'nin en büyük gölü aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Beyşehir Gölü
 B) Tuz Gölü
 C) Eğirdir Gölü
 D) İznik Gölü
 E) Van Gölü

Doğru cevap: E) Van Gölü**Çözüm:** Van Gölü, yüz ölçümü bakımından Türkiye'nin en büyük gölüdür ve sodalı yapıya sahiptir.**Çeldirici analizi:** Diğerleri Türkiye'nin önemli gölleridir ancak yüz ölçümü Van Gölü'nden küçüktür.*Kazanım: Türkiye'nin önemli doğal coğrafya unsurlarını tanır. • Düzey: Kolay • Önerilen süre: 40 sn***82. Kapıkule Sınır Kapısı Türkiye'yi aşağıdaki ülkelerden hangisine bağlar?**

- A) Yunanistan
 B) Bulgaristan
 C) Gürcistan
 D) İran
 E) Irak

Doğru cevap: B) Bulgaristan**Çözüm:** Kapıkule, Edirne'de Türkiye-Bulgaristan sınırındaki en önemli kara yolu geçiş noktalarından biridir.**Çeldirici analizi:** Diğer ülkelerle Türkiye'nin farklı sınır kapıları bulunmaktadır.*Kazanım: Türkiye'nin sınır komşuları ve başlıca sınır kapılarını tanır. • Düzey: Kolay • Önerilen süre: 40 sn***83. Sümela Manastırı aşağıdaki illerden hangisinin sınırları içindedir?**

- A) Rize
 B) Artvin
 C) Giresun
 D) Trabzon
 E) Ordu

Doğru cevap: D) Trabzon**Çözüm:** Sümela Manastırı, Trabzon'un Maçka ilçesi yakınlarındaki Karadağ'ın yamaçlarında yer alır.**Çeldirici analizi:** Çeldiriciler Karadeniz Bölgesi'ndeki yakın illerden seçilmiştir.*Kazanım: Türkiye'nin önemli tarihî ve kültürel varlıklarını bulundukları illerle eşleştirir. • Düzey: Orta • Önerilen süre: 50 sn***84. Mevlana Müzesi aşağıdaki şehirlerden hangisindedir?**

- A) Konya
 B) Kayseri
 C) Sivas
 D) Bursa
 E) Eskişehir

Doğru cevap: A) Konya**Çözüm:** Mevlana Celaleddin Rumi'nin türbesinin de bulunduğu Mevlana Müzesi Konya'dadır.**Çeldirici analizi:** Diğer şehirler de önemli tarihî yapılara sahiptir ancak Mevlana Müzesi Konya ile özdeşleşmiştir.*Kazanım: Türkiye'deki önemli müzeleri ve şehirlerini tanır. • Düzey: Kolay • Önerilen süre: 40 sn*

85. “Saatleri Ayarlama Enstitüsü” adlı romanın yazarı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Peyami Safa
- B) Yakup Kadri Karaosmanoğlu
- C) **Ahmet Hamdi Tanpınar**
- D) Reşat Nuri Güntekin
- E) Halit Ziya Uşaklıgil

Doğru cevap: C) Ahmet Hamdi Tanpınar

Çözüm: Saatleri Ayarlama Enstitüsü, Ahmet Hamdi Tanpınar’ın modernleşme ve bürokrasi temalarını işlediği romanıdır.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler Türk romanının önemli yazarlarıdır ancak bu eser Tanpınar’a aittir.

Kazanım: Türk edebiyatındaki önemli eser-yazar eşleşmelerini bilir. • Düzey: Zor • Önerilen süre: 60 sn

86. “Uzun İnce Bir Yoldayım” türküsü aşağıdaki halk ozanlarından hangisine aittir?

- A) Neşet Ertaş
- B) **Âşık Veysel**
- C) Âşık Mahzuni Şerif
- D) Karacaoğlu
- E) Pir Sultan Abdal

Doğru cevap: B) Âşık Veysel

Çözüm: Uzun İnce Bir Yoldayım, Âşık Veysel Şatıroğlu’nun en tanınmış eserlerinden biridir.

Çeldirici analizi: Diğer seçenekler de Türk halk şiiri ve müziğinin önemli temsilcileridir.

Kazanım: Türk halk kültürünün önemli sanatçı ve eserlerini tanır. • Düzey: Orta • Önerilen süre: 50 sn

87. “Arf değişmezi” ve “Arf halkaları” kavramlarıyla matematiğe katkı sağlayan Türk bilim insanı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Oktay Sinanoğlu
- B) Gazi Yaşargil
- C) **Cahit Arf**
- D) Feza Gürsey
- E) Hulusi Behçet

Doğru cevap: C) Cahit Arf

Çözüm: Cahit Arf, cebir ve sayılar teorisindeki çalışmalarıyla tanınan dünyaca ünlü Türk matematikçidir.

Çeldirici analizi: Diğer isimler kimya, tıp, fizik ve dermatoloji alanlarında öne çıkmıştır.

Kazanım: Türk bilim insanlarını çalışma alanlarıyla eşleştirir. • Düzey: Zor • Önerilen süre: 55 sn

88. Mimar Sinan’ın “ustalık eserim” dediği Selimiye Camii hangi ilimizdedir?

- A) İstanbul
- B) Bursa
- C) Konya
- D) Manisa
- E) **Edirne**

Doğru cevap: E) Edirne

Çözüm: Selimiye Camii Edirne’dedir ve Mimar Sinan tarafından ustalık eseri olarak nitelendirilmiştir.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler Osmanlı mimarisinin önemli eserlerinin bulunduğu şehirlerdir.

Kazanım: Türk-İslam mimarisinin önemli eserlerini ve yerlerini tanır. • Düzey: Kolay • Önerilen süre: 40 sn

89. İslam düşünce tarihinde “Muallim-i Sani” (ikinci Öğretmen) olarak anılan filozof aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İbn-i Sina
- B) İbn-i Haldun
- C) Harezmi
- D) Fârâbî**
- E) Biruni

Doğru cevap: D) Fârâbî

Çözüm: Aristoteles’in “Birinci Öğretmen” kabul edilmesinden sonra Fârâbî, felsefe ve mantıktaki çalışmaları nedeniyle “İkinci Öğretmen” olarak anılmıştır.

Çeldirici analizi: Diğer isimler tıp, tarih-sosyoloji, matematik ve astronomi alanlarında önemli katkılar yapmıştır.

Kazanım: Türk-İslam düşünürlerini temel özellikleriyle tanır. • Düzey: Zor • Önerilen süre: 55 sn

90. Tuna Nehri sularını aşağıdaki denizlerden hangisine döker?

- A) Karadeniz**
- B) Baltık Denizi
- C) Kuzey Denizi
- D) Akdeniz
- E) Adriyatik Denizi

Doğru cevap: A) Karadeniz

Çözüm: Tuna, Orta ve Doğu Avrupa’dan geçerek Romanya-Ukrayna sınırındaki delta üzerinden Karadeniz’e dökülür.

Çeldirici analizi: Diğer denizler Avrupa’daki farklı akarsu havzalarının çıkış noktalarıdır.

Kazanım: Dünya üzerindeki önemli akarsu ve denizleri ilişkilendirir. • Düzey: Orta • Önerilen süre: 45 sn

91. UNESCO’nun temel çalışma alanları aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

- A) Askerî savunma ve güvenlik
- B) Petrol üretimi ve fiyatlandırma
- C) Eğitim, bilim ve kültür**
- D) Uluslararası para politikası
- E) Hava taşımacılığı ve gümrük denetimi

Doğru cevap: C) Eğitim, bilim ve kültür

Çözüm: UNESCO, Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütüdür; kültürel ve doğal mirasın korunması da görevleri arasındadır.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler NATO, OPEC, IMF ve farklı ulaştırma/gümrük kurumlarının alanlarını çağırıştırır.

Kazanım: Başlıca uluslararası kuruluşların amaçlarını bilir. • Düzey: Orta • Önerilen süre: 50 sn

92. Aşağıdaki olaylardan hangisi diğerlerinden daha önce gerçekleşmiştir?

- A) Magna Carta’nın imzalanması**
- B) Fransız İhtilali’nin başlaması
- C) Birinci Dünya Savaşı’nın başlaması
- D) Birleşmiş Milletlerin kurulması
- E) İnsanın Ay’a ilk kez ayak basması

Doğru cevap: A) Magna Carta’nın imzalanması

Çözüm: Magna Carta 1215’te imzalanmıştır. Diğer olaylar sırasıyla 1789, 1914, 1945 ve 1969’da gerçekleşmiştir.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler yakın dönem dünya tarihindeki önemli olaylardır; kronolojik bilgi gerektirir.

Kazanım: Önemli dünya tarihi olaylarını kronolojik sıraya koyar. • Düzey: Zor • Önerilen süre: 55 sn

93. Tarihî Kırkpınar Yağlı Güreşleri hangi ilimizde düzenlenir?

- A) Kırklareli
 B) Edirne
 C) Bursa
 D) Balıkesir
 E) Tekirdağ

Doğru cevap: B) Edirne

Çözüm: Kırkpınar Yağlı Güreşleri, Edirne'de düzenlenen köklü bir geleneksel spor etkinliğidir.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler Marmara ve Trakya'daki yakın illerden seçilmiştir.

Kazanım: Türkiye'nin geleneksel spor etkinliklerini tanır. • Düzey: Kolay • Önerilen süre: 40 sn

94. Bir ekonomide mal ve hizmetlerin genel fiyat düzeyinin sürekli yükselmesine ve paranın satın alma gücünün azalmasına ne ad verilir?

- A) Deflasyon
 B) Devalüasyon
 C) Moratoryum
 D) Konsolidasyon
 E) Enflasyon

Doğru cevap: E) Enflasyon

Çözüm: Enflasyon, fiyatlar genel düzeyindeki sürekli artıştır ve paranın satın alma gücünü azaltır.

Çeldirici analizi: Deflasyon genel fiyat düşüşü; devalüasyon sabit kurda paranın değerinin düşürülmesi; moratoryum borç erteleme; konsolidasyon borç vadesinin uzatılmasıdır.

Kazanım: Temel ekonomi kavramlarını tanımlar. • Düzey: Zor • Önerilen süre: 55 sn

95. İstiklal Marşı'nın bestecisi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mehmet Akif Ersoy
 B) Hamdullah Suphi Tanrıöver
 C) Muammer Sun
 D) Osman Zeki Üngör
 E) Cemal Reşit Rey

Doğru cevap: D) Osman Zeki Üngör

Çözüm: İstiklal Marşı'nın sözleri Mehmet Akif Ersoy'a, günümüzde kullanılan bestesi Osman Zeki Üngör'e aittir.

Çeldirici analizi: Mehmet Akif şairdir; diğer isimler Türk müziğinin önemli sanatçılarıdır ancak marşın bestecisi değildir.

Kazanım: Millî sembollerin oluşumunda görev alan kişileri tanır. • Düzey: Orta • Önerilen süre: 45 sn

96. Azerbaycan'ın başkenti aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bakü
 B) Aşkabat
 C) Bişkek
 D) Taşkent
 E) Astana

Doğru cevap: A) Bakü

Çözüm: Azerbaycan'ın başkenti, Hazar Denizi kıyısında yer alan Bakü'dür. Bu nedenle doğru eşleştirme Bakü seçeneğidir.

Çeldirici analizi: Diğer seçenekler Türkmenistan, Kırgızistan, Özbekistan ve Kazakistan'ın başkentleridir.

Kazanım: Türk devletlerini başkentleriyle eşleştirir. • Düzey: Kolay • Önerilen süre: 35 sn

97. “Don Kişot” adlı eserin yazarı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Victor Hugo
- B) Lev Tolstoy
- C) William Shakespeare
- D) Miguel de Cervantes**
- E) Dante Alighieri

Doğru cevap: D) Miguel de Cervantes

Çözüm: Don Kişot, İspanyol yazar Miguel de Cervantes'in dünya edebiyatının ilk modern romanlarından sayılan eseridir.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler dünya edebiyatının önemli yazarlarıdır ancak eserin yazarı Cervantes'tir.

Kazanım: Dünya edebiyatındaki önemli eser-yazar eşleşmelerini bilir. • Düzey: Zor • Önerilen süre: 55 sn

98. Aşağıdaki alanlardan hangisi Alfred Nobel'in vasiyetinde belirlenen Nobel Ödülü dalları arasında yer almaz?

- A) Fizik
- B) Kimya
- C) Matematik**
- D) Edebiyat
- E) Barış

Doğru cevap: C) Matematik

Çözüm: Nobel Ödülleri fizik, kimya, fizyoloji veya tıp, edebiyat ve barış alanlarında verilmek üzere kurulmuştur; matematik özgün dallar arasında değildir.

Çeldirici analizi: Diğer dört alan Nobel'in vasiyetinde yer alan ödül dallarıdır.

Kazanım: Dünya bilim ve kültür kurumlarıyla ilgili temel bilgileri bilir. • Düzey: Zor • Önerilen süre: 50 sn

99. Türkiye Büyük Millet Meclisi hangi tarihte açılmıştır?

- A) 19 Mayıs 1919
- B) 23 Nisan 1920**
- C) 29 Ekim 1923
- D) 30 Ağustos 1922
- E) 24 Temmuz 1923

Doğru cevap: B) 23 Nisan 1920

Çözüm: TBMM, Millî Mücadele'nin yönetim merkezi olarak 23 Nisan 1920'de Ankara'da açılmıştır.

Çeldirici analizi: Diğer tarihler Samsun'a çıkış, Cumhuriyet'in ilanı, Başkomutanlık Meydan Muharebesi ve Lozan Antlaşması ile ilişkilidir.

Kazanım: Millî Mücadele ve Cumhuriyet tarihinin temel tarihlerine hâkim olur. • Düzey: Kolay • Önerilen süre: 35 sn

100. Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası aşağıdaki illerden hangisindedir?

- A) Erzurum
- B) Kayseri
- C) Malatya
- D) Tokat
- E) Sivas**

Doğru cevap: E) Sivas

Çözüm: Mengücekli dönemine ait Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası Sivas'ın Divriği ilçesindedir ve UNESCO Dünya Mirası Listesi'ndedir.

Çeldirici analizi: Çeldiriciler Anadolu'daki önemli tarihî eserlerin bulunduğu yakın illerden seçilmiştir.

Kazanım: Türkiye'nin UNESCO miras alanlarını bulundukları illerle eşleştirir. • Düzey: Orta • Önerilen süre: 50 sn